

ÚTVARP**HÓSDAGUR**

Skírisdag kl. 14.10:

Lagunárin í Europa

Í trimum sendingum á páskum fer útvarpið at siga frá endurminningunum hjá amerikanska tíðindamanninum William L. Shirer, sum virkaði sum reportari í Europa, meðan Hitler og hansara menn tóku seg fram.

William Shirer kom til Europa fyrst í treiduvnum, og hann fylgdi væl við tí, sum hendi í europeiskum politikki hesi árin. Í 1938 var hann staddur í eysturrikska høvuðsstaðnum Wien, tá teir týsku nazistarnir komu haðar.

Eysturrikarar hava júst havt minningardag um hesa hending. Tann dagin helt forsetin Kurt Waldheim seg kúrnan, tí folk hildu tað illa sama seg honum at halda minningarøðu, nú hann er skuldsættur fyri at

hava verið við í Hitlerliðnum á Balkan.

Í tí fyrstu sendingini fara vit m.a. at hoyra um, tá Hitler setti treytirnar í Versailles-sáttmálanum úr gildi í 1935. Tær høvdu skert møguleikar hjá týskari hermegi.

Í aðru sendingini fara vit m.a. at hoyra um Anschluss í Eysturriki, og í tí seinastu greiðir William Shirer frá, hvussu tann lutan var, tá Hitler í Compiègne tók móti tí fronsku yvirgevingini — tað var á sama stað, har týskararnir høvdu kapitulerað undir fyrra heimsbardaga.

Jógvan Arge hevur tytt úr endurminningunum. Birita Mohr hevur lagt sendingarnar til rættis.

FRÍGGJADAGUR

Langa Fríggjadag kl. 11.00:

Gudstænasta í Vesturkirkjuni

Langafríggjadagsgudstænastan í Útvarpinum kemur úr Vesturkirkjuni í Havn, har Uni Næs, prestur, prædika.

Langa Fríggjadag kl. 13.20:

»Stíg, seggur, oman Golgata« — Sangur og tónleikur til Langa Fríggjadag

Wolfgang Amadeus Mozart var bert 11 ár, tá hann komponeraði Langafríggjadagskantatuna »Zum heiligem Grab Christi«.

Sendingin byrjar við orgultónleiki eftir Jóhann Sebastian Bach, hansara vøkru fóstukoral »O Mensch, bewein dein Sünde gross«, og hetta er ein upptøka við enska orgulspeglarum Michael Austin, sum býr í Danmark. Síðani syngur tann kenda norska operasangarin Kirsten Flagstad, sum livdi frá 1895 til 1962, ein sálm við orðum eftir Brorson »Jeg ser dig, O Gud's lam, at stå«, vit hoyra brot úr langafríggjadagsheidi í Domkirkjuni í Keypmannahavn, og síðani kemur ein forkunnug komposition av Mozart, ein Langafríggjadags-

kantata, hann komponeraði í 1767, 11 ára gamal.

Barbara Hendricks syngur brotið »Grabmusik« úr hesi kantatuni, sum eitur »Zum heiligem Grab Kristi«. Eisini feroyskur tónleikur er á skránni. Niels Noisoe spælir á orglið í Vágs kirkju gamla feroyska sálmalagið »Hin heilagi krossur«. Havnarkórið syngur »Stíg, seggur, oman Golgata«.

Hannís Hansen í Fuglafirði syngur sálmun »Stíllur út til Golgata«, og at enda hoyra vit orgulkoralina hjá Bach »O Haupt voll Blut und Wunden«.

Langa Fríggjadag kl. 14.10:

Skrivstovustjórin um heimastýrið

Langa Fríggjadag eru 40 ár liðin síðani heimastýrislógin varð sett í gildi í Føroyum. Hetta var úrslitið av politiskum samráðingum, sum vóru millum danskir og feroyskar myndugleikar eftir kriggið.

Í hesum viðfangi fer Jóhan Djurhuus, sum hevur verið skrivstovustjóri í landsstýrinum so at siga alla tíðina, meðan heimastýrisskipanin hevur verið, at greiða frá uppruninum til heimastýrislógina.

Í fyrilestri sínum ber Jóhan Djurhuus eisini saman við gongdina, sum hevur verið í hinum báðum ríkispartunum, Íslandi og Grønlandi, á

hesum øki.

Í 1918 kom tann dansk-islendska unionslógin, sum gjørdi Ísland til frælst og sjálvstøðugt ríki, men teir varðveittu kongasambandið við Danmark til 1944.

Føroyar komu burtúr úr amtsstøðuni við heimastýrislógini í 1948, sum gav Føroya lögtingi löggevvald á summum økjum og setti á stovn landsstýrið.

Tað gingu 30 ár frá íslendsku sjálvstýrislógini til feroysku heimastýrislógina, og so gingu aftur 30 ár til Grønland fekk heimastýri.

Við feroysku heimastýrislógini sum fyrmynd fekk Grønland

heimastýri 1. mai 1979. Íslendska skipanin frá 1918 var víðari enn heimastýrisskipanirnar í Føroyum og Grønlandi. Onkur hevur sammett heimastýrisskipanirnar við ta skipan, sum Ísland fekk í danska ríkinum í 1874. Jóhan Djur-

huus sigur, at samanlikningin er bein á summum økjum, men hinvegin er rættiliga stórur munur á.

Vit hoyra meir um hesi málini í útvarpinum beint eftir tíðindini klokkan 14.00 Langa Fríggjadag.

Langa Fríggjadag kl. 17.20:

»Grieg, Sæverud og Tveitt«

Veturin 1887-88 vóru Edvard Grieg og konan Nina í Leipzig í Týsklandi. Her halda tey á kortum saman við tónaskaldunum Johan Halvorsen, Frederick Delius og Christian Sinding. Fólk, sum von eru við kortspæl, siggja týðuliga, hvørji av teimum eru í parti.

Sum yvirskriftin sigur, umfatar henda sendingin tónleik av trimum norskum tónaskaldum, nevniliga Edvard Grieg, sum livdi frá 1843 til 1907, Harald Sæverud, føddur 1897, og Geir Tveitt (1908-1980). Tað er orkesturtónleikur av hesum trimum, vit fara at hoyra, upptøkur við Musikselskabet Harmoniens Orkester í

Bergen við Karsten Andersen sum leiðara.

Av Grieg hoyra vit tann fjórða av teimum symfonisku dansunum, hann komponeraði í 1898, orkestrið spælir Overturu appassjonata av Sæverud, og at enda verða spæld nøkur brot úr »Hundrad folketoner frá Hardagner« av Geir Tveitt.

SUNNUDAGUR

Páskadag kl. 11.00:

Gudstænasta í Havnar kirkju

Í Havnar kirkju finna vit margar vakrar og vírdismiklar gripir, vit kunnu t.d. nevna krusifiksið frá 1713, tað er íbenholt-krusifiksið, sum stendur á altarinum, ta prýðuliga altarbókina frá 1686, og so eiga vit eisini at nevna altartálvuna frá 1830, ið avmyndar gravlegging Jesu.

Heldur ikki so langt afturi í tíðini sum í 1696 hevur kirkjan verið heilt sör. Christian Jensen Fers, sum var prestur í Suðurstreymi, hevur skrivað eitt yvirlikt yvir gripirnar, kirkjan átti ta. Teir vóru hesir: »Et Ritual. En Messe-

skiorte. Et Alter-klæde. To alterduge. Kalk og Disk. To Tørklæder at lægge over Kalken. En Messehagel. To store Ljuse-Stager paa Alteret. En Alterbog. En liden Sølv-Ske. Et Vinbókna. En Bibel. En Oblat-æske. Et stort Messing-Vandbækken. Et Liig-Klæde. En Tavle til Penge om Højtidsdage. En Ljuse-Arm ved Prædikestolen. En Ljuse-Arm med en Plade. En Ljuse-Krone. Et Skib. To Klokker i Taarnet. To Liig-Baarer. To Marker Jord i Skuo med indstød«.